พระผู้เสด็จสู่สวรรคาลัย

น้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นอันหาที่สุดมิได้

ข้าพระพุทธเจ้า คณะกรรมการ พนักงาน อาสาสมัคร มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

ผู้พิทักษ์เด็ก

E-magazine ฉบับที่ ๒

มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก
www.thaichildrights.org

เปิดหน้าทักทาย

สวัสดีค่ะ ผู้พิทักษ์เด็ก ทุกท่าน

นับเป็นการสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ของปวงชนชาวไทยต่อการเสด็จสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เพื่อเป็นการน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ E-magazine ผู้พิทักษ์เด็ก ฉบับนี้ ขอน้อมนำพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน มาให้ผู้พิทักษ์เด็กทุกท่านได้ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติในการดูแลปกป้องคุ้มครองและส่งเสริมพัฒนาเด็ก ดังความตอนหนึ่งในพระราชดำรัส พระราชทานในโอกาสปีเด็กสากล วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๒๒

"...เด็ก เป็นผู้ที่จะได้รับช่วงทุกสิ่งทุกอย่างต่อจากผู้ใหญ่ ดังนั้น เด็กทุกคนจึงสมควรและจำเป็นที่จะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสม ให้มีศรัทธา มั่นคงในคุณความดี มีความประพฤติเรียบร้อย สุจริต และมีปัญญา ฉลาดแจ่มใสในเหตุผล..."

ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้

ข้าพระพุทธเจ้า มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

สารบัญ

เปิดหน้าทักทาย.....๒

เรื่องน่ารู้ : วิธีรับมือกับความโศกเศร้าที่เกิดจากการสูญเสีย.....๓

เล่าเรื่องผู้พิทักษ์เด็ก : คำพ่อสอน ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน.....๕

สัมภาษณ์ผู้พิทักษ์เด็ก..: คุณอรสม สุทธิสาครต่อมุมมองผู้พิทักษ์เด็ก.....๗

ความเคลื่อนไหวผู้พิทักษ์เด็ก : การรวมตัวของเหล่าผู้พิทักษ์เด็ก ๑๐ จังหวัด ๔๐ ตำบล.....๙

“วิธีรับมือกับความโศกเศร้าที่เกิดจากการสูญเสีย”

*ภาพประกอบจากอินเตอร์เน็ต

ผู้พิทักษ์เด็กหลายคนยังคงโศกเศร้ากับข่าวการเสด็จสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช คอลัมน์เรื่องน่ารู้จึงขอนำบทความเกี่ยวกับ **“วิธีรับมือกับความโศกเศร้าที่เกิดจากการสูญเสีย”** ซึ่งพญ.ศุภรา เชาว์ปรีชา คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ได้เขียนไว้ในเฟสบุ๊คส่วนตัวของคุณหมอ มาแบ่งปันให้กับผู้พิทักษ์เด็กได้ดูแลจิตใจของตนเองและคนที่อยู่รอบข้าง

การดูแลตนเอง

- ยอมรับอารมณ์ความรู้สึกของตนเองว่าโศกเศร้า เสียใจ
- อนุญาตให้ตัวเองร้องไห้ได้ ร้องไห้ไม่ได้แปลว่า อ่อนแอ แต่เป็นวิธีการหนึ่งเพื่อระบายอารมณ์ความรู้สึกเศร้าและความอาลัยรักถึงผู้ที่จากไป
- ในช่วงเวลาที่มีความรู้สึกโศกเศร้าอย่างท่วมท้น ปล่อยให้ความรู้สึกระบายออกมา อารมณ์มีความเป็นธรรมชาติเหมือนทุกสรรพสิ่ง..ที่ผ่านมาแล้วก็จะผ่านไป..ขอเพียงให้อดทนอยู่กับความรู้สึกทรมานใจนั้นไว้ก่อน แล้วเมื่อเวลาผ่านไป..ความรู้สึกจะค่อยๆ เบาบางลงไปเอง
- หลังจากผ่านความโศกเศร้าที่ท่วมท้นแล้วให้รีบพยายามรักษากิจวัตรประจำวันให้เหมือนเดิม ดำเนินชีวิต ทานอาหาร นอนหลับพักผ่อน และทำงานไปตามปกติ... แม้จะรู้สึกฝืนใจ แต่ก็ขอเพียงทำต่อไป...การหยุดนิ่งไม่ทำอะไรและคิดวนเวียนไปเรื่อยๆ จะยิ่งทำให้โศกเศร้ามากขึ้น
- การอยู่ร่วม พูดคุย แบ่งปัน แลกเปลี่ยนความรู้สึกกับผู้คนที่อยู่ภายใต้สถานการณ์เดียวกัน จะช่วยให้ความทุกข์บรรเทาเบาบางลงได้บ้าง อย่างไรก็ตามไม่ควรเสพข่าวหรือสื่อที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์สูญเสียนั้นมากเกินไปเพราะจะกระตุ้นอารมณ์เศร้าได้ง่าย

✶ พยายามอย่าอยู่คนเดียว ควรหากิจกรรมที่สร้างสรรค์หรือมีประโยชน์ทำเพื่อเบนความสนใจจากความทุกข์ระทม และยังช่วยเพิ่มความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง เช่น กิจกรรมจิตอาสา ช่วยเหลือผู้อื่น

✶ แบ่งเวลาทำกิจกรรม เพื่อดูแลร่างกายและจิตใจตนเองให้ผ่อนคลาย เช่น การสวดมนต์ทำสมาธิ ประกอบกิจกรรมตามศาสนาที่ตนยึดถือ (เช่น ทำบุญ ฟังธรรม ให้ทาน) ฝึกโยคะ แช่น้ำอุ่น ฟังดนตรีบรรเลงเบาๆ เป็นต้น

✶ เป็นธรรมดาของช่วงเวลาแห่งความโศกเศร้าที่เหมือนกับว่าจะทำใจได้เป็นพักๆ แต่ก็จะวนเวียนกลับมาเศร้าอีกเป็นระลอก และเมื่อความเศร้าระลอกใหม่เข้ามา ให้จัดการด้วยวิธีต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น..วนไป แล้วในที่สุด ความถี่และความรุนแรงของระลอกแห่งความเศร้า จะค่อยห่างและจางไปเอง

✶ สิ่งของ ภาพหรือสัญลักษณ์ของผู้ที่จากไปซึ่งมีคุณค่าทางจิตใจ หากไม่รู้จะเก็บหรือจัดวางใหม่อย่างไร ก็ยังไม่ต้องทำอะไร วางทุกอย่างไว้ที่เดิมจนกว่าจะรู้สึกว่าทำใจได้มากขึ้น จึงค่อยจัดการกับสิ่งของวัตถุต่างๆ ดังกล่าวในเวลาต่อมา

✶ หากมีอาการซึมเศร้าอย่างหนัก จนถึงขั้นท้อแท้ ไม่อยากมีชีวิตอยู่ ควรรีบปรึกษาจิตแพทย์ เพราะเป็นสัญญาณบ่งชี้ว่าอาการมีความรุนแรงถึงขั้นป่วยเป็นโรคซึมเศร้า

✶ ให้ความหมายใหม่กับสถานการณ์สูญเสียนั้น:-แท้จริงแล้วความสูญเสียคือการแปรสภาพจากสิ่งหนึ่งไปสู่อีกสิ่งหนึ่ง เปรียบเสมือนกับการที่หนอนดักแด้กลายร่างเป็นผีเสื้อ บุคคลที่เรารักไม่ได้จากไปไหนเพียงแต่แปรเปลี่ยนสภาพไป แม้ไม่อาจเห็นชีวิตและร่างกายของบุคคลอันเป็นที่รักแล้วแต่เรายังสามารถสัมผัสและรู้สึกถึง ความรัก ความผูกพัน ความเคารพบูชาที่มีต่อบุคคลผู้จากไปได้เพราะความสัมพันธ์นั้นจะยังคงอยู่ในใจของเราเสมอ

✶ หากมีสิ่งที่ยังติดค้างและไม่มีโอกาสได้บอกกล่าวหรือแสดงออกในขณะที่ผู้จากไปยังมีชีวิตอยู่ อาจใช้วิธีการเขียนจดหมายหรือกล่าวถ้อยคำเพื่อแสดงความรู้สึกและบอกถึงสิ่งที่ยังติดค้างต่อวัตถุ/สัญลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของผู้จากไป เสมือนหนึ่งว่าผู้ที่จากไปนั้นกำลังอ่านหรือฟังสิ่งที่เรากำลังบอกกล่าวอยู่

✶ หากซึมเศร้า เสียใจมากจนไม่เป็นอันทำอะไร ให้ลองนึกถึงมุมมองของผู้จากไปว่าหากกำลังเฝ้ามองดูเราอยู่ ผู้จากไปจะอยากเห็นเราเป็นอยู่อย่างไร เพื่อผู้จากไปจะได้สบายใจและไม่ห่วงกังวล

การอยู่ร่วมและการดูแลผู้ที่มีอาการโศกเศร้าจากการสูญเสีย

- เคารพและยอมรับอารมณ์ ความรู้สึก ตลอดจนการแสดงออกของผู้ที่โศกเศร้า..แต่ละคนมีวิธีแสดงออกถึงความเศร้าแตกต่างกัน...ดังนั้นไม่ควรตัดสินการแสดงออกของผู้อื่นตามความเชื่อค่านิยมและมุมมองของตนเอง
- คำแนะนำและคำปลอบโยนที่ไม่ได้ผล เช่น "อย่าคิดมาก" /"ไม่เอาน่า..อย่าร้องไห้..อย่าอ่อนแอ"/"ไม่เห็นเป็นไรเลย"/ "เรื่องเล็กน้อย..มันเป็นธรรมชาติ..อย่าไปอะไรมากเลย" / "สู้สู้นะ" /"ต้องเข้มแข็งไว้นะ" / "ดูคนอื่นสิไม่เห็นเค้าจะเป็นขนาดนี้เลย" ... คำกล่าวเหล่านี้ไม่ได้ช่วยทำให้อารมณ์เศร้าเปลี่ยนแปลงได้อย่างแท้จริง และอาจยังทำให้ผู้ที่กำลังเศร้ารู้สึกว่าความรู้สึกของตัวเองไม่ได้รับการยอมรับหรือไม่มีความสำคัญ ผู้โศกเศร้าอาจยิ่งเสียกำลังใจและทำให้เสียความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ที่โศกเศร้าอีกด้วยเพราะสะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดไม่ได้เข้าใจความรู้สึกของผู้ที่กำลังโศกเศร้า
- อยู่เป็นเพื่อน รับฟังด้วยความเข้าใจและเห็นใจ...หลายครั้งที่การนิ่งเงียบ การสัมผัส การจับมือ การกอด การโอบไหล่ เป็นภาษากายที่แสดงออกถึงความเข้าใจได้ดีกว่าการพูดมากมายหลายเท่านัก
- ช่วยดูแลประคับประคองทางด้านร่างกาย เช่น เรื่องอาหารการกิน การพักผ่อน หายาสามัญประจำบ้านที่ใช้รักษาอาการไม่สบายเล็กๆ น้อยๆ มาให้ทานถ้าจำเป็น
- คอยกระตุ้นให้ผู้ที่โศกเศร้าพยายามใช้ชีวิตประจำวันตามปกติ รวมถึงชวนให้มีกิจกรรมที่สร้างสรรค์ทำร่วมกันเพื่อให้ละวางจากอาการโศกเศร้าได้บ้าง อย่าทิ้งให้ผู้ที่โศกเศร้าอยู่ลำพังเป็นเวลานานๆ
- เฝ้าสังเกตอาการ ความรุนแรงของอาการเศร้า รวมถึงรีบให้ความช่วยเหลือพาไปพบจิตแพทย์หากมีความเสี่ยงของการพยายามฆ่าตัวตายหรือทำร้ายตนเอง

คำพ่อสอน

ประมวลพระบรมราโชวาท และพระราชดำรัส เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน

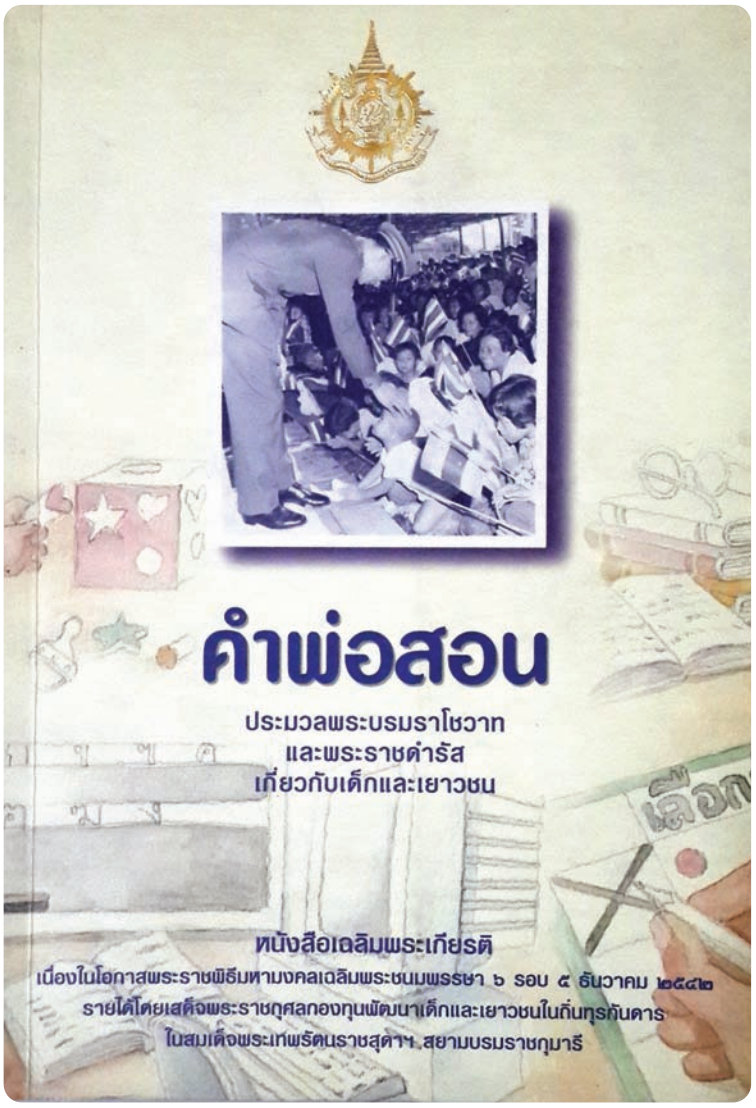

คำพ่อสอน จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเผยแพร่แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่ได้พระราชทานไว้ในแง่มุมต่างๆกัน อันแสดงให้เห็นถึงความห่วงใยที่ทรงมีต่อเด็กและเยาวชนไทย ซึ่งเป็นกำลังสำคัญที่สุดของสังคม

เด็กเป็นผู้ที่จะได้รับช่วงทุกสิ่งทุกอย่างต่อจากผู้ใหญ่ รวมทั้งภาระรับผิดชอบในการธำรงรักษาอิสรภาพและความสงบสุขของบ้านเมือง ดังนั้นเด็กทุกคนจึงสมควรและจำเป็นที่จะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสม ให้มีความสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ต่าง ๆ พร้อมทั้งการฝึกหัดขัดเกลาความคิดจิตใจให้ประณีต ให้มีศรัทธามั่นคงในคุณความดี มีความประพฤติเรียบร้อยสุจริต และมีปัญญาฉลาดแจ่มใสในเหตุในผล หน้าที่นี้เป็นของทุกคนที่จะต้องร่วมมือกันกระทำ โดยพร้อมเพรียงสม่ำเสมอ ผู้ที่เกิดก่อน ผ่านชีวิตมาก่อน จะต้องสงเคราะห์อนุเคราะห์ผู้เกิดตามมาภายหลังด้วยการถ่ายทอดความรู้ ความดีและประสบการณ์อันมีค่าทั้งปวงให้ด้วยความเมตตา เอ็นดูและด้วยความบริสุทธิ์ใจ ให้เด็กได้ทราบ ได้เข้าใจ และสำคัญที่สุด ให้รู้จักคิดด้วยเหตุผลที่ถูกต้อง จนสามารถเห็นจริงด้วยตนเองได้ในความเจริญและความเสื่อมทั้งปวง

โดยนัยนี้ บิดามารดาจึงต้องสอนบุตรธิดา พี่จึงต้องสอนน้อง คนรุ่นใหญ่จึงต้องสอนคนรุ่นเล็กและเมื่อคนรุ่นเล็กเป็นผู้ใหญ่ขึ้น จึงต้องสอนคนรุ่นต่อ ๆ ไปไม่ให้ขาดสาย ความรู้ ความดี ความเจริญงอกงามทั้งมวลจึงจะแผ่ไพศาลไปได้ ไม่มีประมาณ เป็นพื้นฐานของความพัฒนาผาสุกอันยั่งยืนสืบไป

พระบรมราโชวาท
พระราชทานลงพิมพ์ในหนังสือวันเด็ก ประจำปี ๒๕๒๒

...ความเข้มแข็งในจิตใจนี้เป็นสิ่งที่สำคัญที่จะต้องฝึกฝนแต่เล็กเพราะว่าต่อไป ถ้ามีชีวิตที่ลำบาก ไปประสบอุปสรรคใด ๆ ถ้าไม่มีความเข้มแข็ง ไม่มีความรู้ ไม่มีทางที่จะผ่านอุปสรรคนั้นได้ เพราะว่าถ้าไปเจออุปสรรคอะไร ก็ไม่มีอะไรที่จะมาช่วยเราได้ แต่ถ้ามีความรู้ มีอัธยาศัยที่ดี และมีความเข้มแข็งในกาย ในใจ ก็สามารถที่จะผ่านพ้นอุปสรรคต่าง ๆ นั้นได้ ความเข้มแข็งในใจนั้น หมายความว่า ไม่ท้อถอย และไม่เกิดอารมณ์มาทำให้โกรธ อารมณ์นั้นก็คือ ความโกรธ ความฉุนเฉียว ความน้อยใจ ทั้งนี้เป็นสิ่งที่ทำให้คิดไม่ออก ...

พระราชดำรัส

พระราชทานแก่คณะครูและนักเรียนโรงเรียนราชวินิต

วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๑๘

...ผู้ฉลาดย่อมรู้ธรรมชาติของเด็ก ว่าเด็กวัยใด ลักษณะใด ชอบการฝึกหัดอบรมแบบใด เขาย่อมสังเกตทราบว่า เด็กวัยหนึ่งต้องหัด ต้องประคับประคองให้ทำ จึงจะได้ผล อีกวัยหนึ่งต้องเคี่ยวเข็ญ ต้องบังคับ ต้องกวดขันให้ทำจึงจะได้ผล อีกวัยหนึ่งต้องแสดงเหตุผลผิดชอบชั่วดีให้เห็นก่อน เพื่อชักนำให้ทำ จึงจะได้ผล แต่ไม่ว่าจะสอนเด็กวัยใด ลักษณะใด ผู้สอนจะต้องลงมือประพฤติเป็นตัวอย่างด้วยตนเองให้ได้เห็นได้ดูอยู่ตลอดเวลา โดยไม่ละเลยความประพฤติปฏิบัติที่ต้องการจะให้เกิดมีในตัวเด็ก เป็นอันขาด ไม่ว่าจะเป็นข้อปฏิบัติเล็กน้อยปลีกย่อยเพียงใด ...

พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๒๒

...ผู้ใหญ่เรามักพากันละทิ้งวิธีการเก่า ๆในการอบรมฝึกฝนคุณธรรมและความสุภาพเรียบร้อยในกายวาจาใจของเยาวชน โดยมิได้หาวิธีการที่เหมาะสมมาทดแทนให้เพียงพอ ทั้งนี้เห็นจะเป็นเพราะโดยมากเราไม่ค่อยจะคิดถึงเรื่องนี้กันนัก ด้วยเหตุที่มัวสนใจและตื่นเต้นกับวิชาการอย่างใหม่กันหมด ประการหนึ่ง และด้วยเหตุที่ผลเสียหายมิได้เกิดขึ้นฉับพลันทันที หากแต่ค่อย ๆ เกิดขึ้นทีละเล็กละน้อยอีกประการหนึ่ง จึงปล่อยกันมาเรื่อย ๆ จนบัดนี้ผลเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นได้กลายเป็นปัญหาที่เกือบจะแก้กันไม่ตก ตามที่ท่านเห็นกับตาและทราบแก่ใจอยู่แล้ว ไม่จำเป็นจะต้องพูดให้ยาวความไป ความจริงเยาวชนที่มีพื้นจิตใจดีอยู่แล้ว และปรารถนาจะทำตัวให้ดีให้เป็นประโยชน์นั้นมีอยู่เป็นอันมาก แต่การทำความดีโดยลำพังตนเองเป็นของยาก จำเป็นต้องอาศัยหลักเกณฑ์และแบบฉบับที่ดีอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยว จึงจะกระทำได้โดยถูกต้องเหมาะสมและไม่เปลืองเวลา พูดง่าย ๆ ก็คือต้องอาศัยผู้ใหญ่เป็นที่พึ่งหรือเป็นผู้นำนั่นเอง ผู้ใหญ่จึงต้องถือเป็นหน้าที่และความจำเป็นที่จะต้องช่วยเหลือเขา...

พระราชดำรัส

พระราชทานแก่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ

ในโอกาสเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทและรับพระราชทานเหรียญลูกเสือสดุดี

วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๒๑

ขอขอบคุณข้อมูล : หนังสือ คำพ่อสอน จัดพิมพ์โดย มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทยและมูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์
กราฟฟิกพื้นหลัง : www.freepik.com

"..หากถามว่าใครคือ "ผู้พิทักษ์เด็ก" คิดว่าผู้ใหญ่ทุกคนสามารถเป็นผู้พิทักษ์เด็กได้ ถ้าผู้ใหญ่คนนั้นมีความรัก ความห่วงใย และตระหนักถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ"

อรสม สุทธิสาคร

นี่คือความเห็นของคุณอรสม สุทธิสาคร นักเขียนสารคดีแถวหน้าของเมืองไทยบนถนนนักเขียนมานานกว่า ๒๐ ปีกับผลงานหนังสือร่วม ๓๐ เล่ม คุณอรสมได้รับรางวัลสตรีดีเด่นในพระพุทธศาสนา จากคณะกรรมการตัดสินรางวัลดีเด่นในพระพุทธศาสนาแห่งโลก และรางวัลศิลปาธร สาขาวรรณศิลป์ คุณอรสมได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนหลายเล่ม อาทิ "ยังมีดอกไม้ในอรุณ" เด็กพันธุ์ใหม่ วัยเอ็กซ์ ฯลฯ

เมื่อถามถึงผู้พิทักษ์เด็ก คุณอรสมให้ความเห็นว่าอย่างแรกคือชอบชื่อ "โครงการผู้พิทักษ์เด็ก" มากฟังแล้วรู้สึกถึงความมั่นคง ปลอดภัย เข้าใจง่าย นึกถึงการที่มีผู้ใหญ่ใจดีที่ช่วยกันปกป้องดูแลเด็กให้เด็กได้เติบโตอย่างมีคุณภาพ มีความปลอดภัยและมีความสุข อยากให้ผู้ใหญ่ทุกคนคิดว่า **เด็กคือสมบัติของประเทศชาติของเรา** เด็กคือดอกไม้ของแผ่นดิน เป็นลูกหลานของเราทุกคน ไม่ใช่ลูกหลานของใครคนใดคนหนึ่ง หรือครอบครัวใดครอบครัวหนึ่ง ไม่อยากให้พ่อแม่ผูกขาดความรักแค่ลูกหลานในรั้วกำแพงบ้านของตนเอง แต่เผื่อแผ่ความรัก ความใส่ใจดูแลไปยังเด็กอื่นๆ ด้วย หากผู้ใหญ่ทุกคนตระหนักเช่นนี้ ปัญหาการทำร้ายร่างกายหรือจิตใจเด็กจะหมดไป หรือลดน้อยลงไปกว่าที่เป็นอยู่มาก

สำหรับเรื่องปัญหาของเด็ก ส่วนตัวมีความเชื่อว่าปัญหาของเด็กเกิดจากผู้ใหญ่ที่มีปัญหา หากพ่อแม่เลี้ยงลูกด้วยความเข้าใจ มีความเป็นเพื่อน มีความใส่ใจให้เด็กได้เรียนรู้จักความเป็นจริงของชีวิตตามแต่ความเหมาะสมของวัย มีความรับผิดชอบ รับฟังความต้องการของเด็ก ให้อิสระตามควร ให้เด็กได้เติบโตขึ้นมาอย่างมีความสุขกาย สบายใจ นอกจากความรักแล้ว ผู้ใหญ่ควรมีความรู้เท่าทันในเรื่องการดูแลเด็ก มีหูตาที่เปิดกว้าง ส่งเสริมให้เด็กได้มีกิจกรรมที่ดีตามที่เด็กชอบ ให้เด็กรู้จักการรอคอย ความผิดหวัง ความพ่ายแพ้บ้าง ให้เด็กรู้จักนึกถึงจิตใจผู้อื่น อย่าส่งเสริมให้เด็กเป็นที่หนึ่งเสมอไป เพราะเป็นสิ่งที่อันตรายและกดดันเด็กมาก หากสังเกตเห็นเด็กมีพฤติกรรมเปลี่ยนไป ควรพูดคุยหรือใส่ใจ พึงรีบสำเหนียก ไม่ควรปล่อยเลยไป และอย่าคิดว่าเด็กที่เรียบร้อย สุภาพ เป็นเด็กดี เงียบๆ คือเด็กที่ไม่น่าเป็นห่วง (เราไม่รู้ว่าภายใต้ความเงียบ เด็กคิดอะไร) หากผู้ใหญ่เข้าใจ เข้าถึงใจเด็กได้ ปัญหาหลายอย่างจะลดน้อยลง การที่เด็กควรได้รับการสอนให้ดูแลเนื้อตัวร่างกายของตน ไม่ให้คนมาจับต้องอวัยวะบางส่วน การรู้จักดูแลเรื่องความปลอดภัย เช่น ไม่เล่นสวิทช์ไฟ ควรหัดว่ายน้ำให้เป็น ฯลฯ เพื่อที่เด็กจะได้ไม่ถูกละเมิดโดยง่าย และสอนให้เด็กรู้จักดูแลความปลอดภัยของตนเองตามสมควร

ในระดับประเทศ รัฐควรส่งเสริมให้เด็กได้มีกิจกรรมหลากหลาย และเด็กสามารถเข้าถึงกิจกรรมได้โดยไม่ต้องสิ้นเปลืองเงินทองของพ่อแม่ เช่น ดนตรี กีฬา ห้องสมุดสำหรับเด็ก ฯลฯ โดยกระจายตามชุมชนใกล้ๆ ที่เข้าถึงได้ง่าย มีการส่งเสริมให้ความรู้พ่อแม่ ครอบครัวในการเลี้ยงดูลูกหลาน มีที่ปรึกษาและให้คำแนะนำพ่อแม่ในยามมีปัญหาที่สามารถเข้าถึงง่าย และเป็นบริการฟรี เช่น นักจิตวิทยา นักกฎหมาย ในกรณีที่มีปัญหาการหย่าร้าง สิทธิ์ในการเลี้ยงดูลูก ฯลฯ ส่งเสริมการรวมกลุ่มพ่อแม่ เช่น พ่อแม่เลี้ยงเดี่ยว เป็นต้น

"..อย่าส่งเสริมให้เด็กเป็นที่หนึ่งเสมอไป เพราะเป็นสิ่งที่อันตรายและกดดันเด็กมาก หากสังเกตเห็นเด็กมีพฤติกรรมเปลี่ยนไป ควรพูดคุยหรือใส่ใจ พึงรีบสำเหนียก ไม่ควรปล่อยเลยไป และอย่าคิดว่าเด็กที่เรียบร้อย สุภาพ เป็นเด็กดี เงียบๆ คือเด็กที่ไม่น่าเป็นห่วง (เราไม่รู้ว่าภายใต้ความเงียบ เด็กคิดอะไร).."

การที่เด็กรุ่นใหม่มาเป็นอาสาสมัครมากขึ้น คุณอรสมเชื่อว่าน่าจะเป็นเรื่องที่ดี เพราะเด็กน่าจะเป็นเพื่อนกันได้ดี หรือเข้าใจเด็กด้วยกันมากขึ้น เหมือนมีพี่ที่มีอะไรก็พูดจาปรึกษาหารือกันได้ ทำให้ช่องว่างระหว่างวัยน้อยลง เด็กจะอบอุ่นใจ สบายใจมากขึ้น เพราะหลายกรณีพ่อแม่ก็ไม่เข้าใจลูกสักเท่าไร อาสาสมัครวัยรุ่นน่าจะทำหน้าที่คล้ายพี่หรือพี่เลี้ยงหรือเพื่อน ความเข้าใจและความเป็นเพื่อนคือสิ่งที่เด็กต้องการ จุดนี้ทำให้เด็กรู้สึกเหมือนตนเองมีที่พึ่งทางใจ อบอุ่นใจ สบายใจ

นี่เป็นความคิดเห็นและข้อคิดที่คุณอรสม อยากฝากให้ผู้ใหญ่ทุกคนตระหนักที่จะให้ความรักและใส่ใจดูแลเด็ก ไม่ว่าเด็กคนนั้นจะเป็นลูกหลานของท่านหรือไม่ เพราะเด็กทุกคนคือสมบัติของประเทศชาติ

สนใจร่วมเป็นส่วนหนึ่งกับ "โครงการผู้พิทักษ์เด็ก"
มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก
โทรศัพท์ ๐-๒๔๑๒-๐๗๓๘ หรืออีเมล์ cpcr.cpcr@gmail.com
เว็บไซต์ www.thaichildrights.org

รวมพลังผู้พิทักษ์เด็ก ระดับตำบล

“ผมเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนการคุ้มครองเด็กสิ่งที่ทำก็จะทำอยู่ต่อไปถึงแม้จะไม่มีตำแหน่งในสังคมแล้ว จะร่วมขับเคลื่อนกับคนในพื้นที่ต่อไป”

“ผมขอสัญญาจะรักงานนี้ เพราะรักการทำงานนี้”

นี่คือเสียงสะท้อนเพียงส่วนหนึ่งของเหล่าผู้พิทักษ์เด็กจำนวน ๑๑๐ คน จาก ๑๐ จังหวัด ๔๐ ตำบล ซึ่งมารวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานเพื่อเด็กและครอบครัวในชุมชนของตนเอง เมื่อปลายเดือนสิงหาคมที่ผ่านมา เพื่อสรุปบทเรียนการทำงานภายใต้การดำเนินงานของโครงการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงานในการคุ้มครองเด็กในระดับตำบล ซึ่งมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กร่วมกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยบ้านพักเด็กและครอบครัว ๑๐ จังหวัด โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ได้แก่ โรงพยาบาล สถานีตำรวจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม พื้นที่ดำเนินการ ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี สุพรรณบุรี พะเยา เชียงใหม่ ระนอง ตรัง ชุมพร ชลบุรี อุดรธานี และอุบลราชธานี ระยะเวลาดำเนินโครงการ ๒ ปี ในระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๕๗ – กันยายน ๒๕๕๙ โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF)

การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุปบทเรียนการดำเนินงานในครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมต่างแลกเปลี่ยนถึงสิ่งดีๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็กในพื้นที่ชุมชนของตน เพราะผลจากการทำงานอย่างจริงจัง รวดเร็ว มีคณะกรรมการคุ้มครองเด็กในพื้นที่ มีเครือข่ายทีมสหวิชาชีพ ส่งผลให้เด็กได้รับการช่วยเหลืออย่างทันท่วงทีสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของเด็ก เด็กๆ มีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าเดิม ได้รับสวัสดิการที่เหมาะสมแบบองค์รวม ทั้งบริการด้านสุขภาพและบริการด้านการศึกษาที่ต่อเนื่อง เด็กได้รับความเอาใจใส่และการดูแลจากคนในชุมชนมากขึ้น เด็กไม่ได้อยู่อย่างโดดเดี่ยวตามลำพัง นอกจากนี้สำหรับผู้ปฏิบัติงานเองก็ได้มีความคิดความเชื่อและทัศนคติที่เปลี่ยนแปลง อาทิ เข้าใจความรู้สึกของเด็กและตัวตนของความเป็นเด็ก การทำงานของเด็กต้องสังเกตพฤติกรรมและศึกษาข้อมูลจากจุดเริ่มต้นของเด็ก การลงโทษด้วยการตีไม่สามารถทำให้เด็กเปลี่ยนพฤติกรรมได้ ปัญหาเด็กเป็นปัญหาของทุกคน ต้องร่วมมือกันทำงานและช่วยเหลือในการแก้ปัญหาอย่างเข้าใจและทำให้ทุกพื้นที่ของชุมชน สังคมเป็นพื้นที่ของเด็ก ทำให้ชุมชนรักเด็กพิทักษ์เด็ก และการทำงานกับเด็กต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติทั้งของตนเอง ต่อหน่วยงานและต่อภาคีเครือข่าย ต้องใช้ใจและจิตอาสาและต้องมีความอดทน

นอกจากนี้ได้รับเกียรติจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านเด็กและครอบครัว คือ คุณสรรพสิทธิ์ คุมพ์ประพันธ์ ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งได้ให้คำแนะนำถึงกระบวนการทำงานคุ้มครองเด็กและฝากข้อคิดดี ๆแก่ผู้พิทักษ์เด็กทุกคนว่า ควรมีการสร้างจิตสำนึกให้แก่คนในชุมชนให้เข้ามาดูแลปกป้องคุ้มครองเด็ก ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือการจัดให้มีฐานข้อมูลเด็กในระดับตำบล เด็กที่ต้องการรับบริการด้านการคุ้มครอง สงเคราะห์ การส่งต่อประสานงานความรับผิดชอบ การประเมินผลทบทวนการคุ้มครองเด็ก จึงจำเป็นต้องมีเครื่องมือ ในการคัดกรองและประเมินความต้องการจำเป็นและประสานงานส่งต่อความรับผิดชอบ ส่งเสริมให้มีพนักงานคุ้มครองเด็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและส่งเสริมให้องค์กร คณะบุคคลหรือบุคคลปฏิบัติหน้าที่คุ้มครองเด็ก โดยเฉพาะการจัดให้มีระบบอาสาสมัครเข้าไปดูแลเด็ก ควรมีการจัดพื้นที่สร้างสรรค์เพื่อทำกิจกรรมครอบครัวในท้องถิ่น เพราะปัจจุบันเด็กไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ อยู่กับผู้สูงอายุ อยู่กับเด็กด้วยกันเอง เราจะทำอย่างไรให้มีพื้นที่ทำกิจกรรมครอบครัวร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างเด็กและคนในครอบครัว จะทำอย่างไรให้ผู้ใหญ่สามารถช่วยเหลือ ดูแลพัฒนา ปกป้องคุ้มครองเด็ก

สุดท้ายนี้งานคุ้มครองเด็กเป็นงานของทุกคน ถึงแม้จะไม่ใช่ลูกหลานของตนเองก็ตาม ถ้าหากอยู่ในตำบลก็ต้องถือว่าเป็นลูกหลานของเรา ถ้าหากเราทำไม่ได้ก็ต้องดึงทรัพยากรระดับอบต. อำเภอ จังหวัด กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เราต้องสร้างให้คนในชุมชนเกิดจิตสำนึกในการปกป้องคุ้มครองเด็กในตำบล